

神道 ŠINTOISMUS

VIKTORIJA ČEČET,
VERONIKA LUBENSKÁ

ŠINTOISMUS

- Šintó - cesta k bohu
 - „šin“ (神) + „tó“ (道)
- Původní a jediné náboženství pocházející z Japonska
- Vychází z animismu a polyteismu
- Asi 100 miliónů vyznavačů
- Uctívá mnoho různých přírodních božstev a mytologické prapředky japonského národa
- Nemá žádný výčet pravidel a dogmat, morálních pravidel, posvátné písmo či učení o spáse nebo zavržení
- Orientován na radostné stránky života a přírodu, vděčnost k jejím darům
- Strach z nemoci a smrti

KLÍČOVÉ KONCEPTY V ŠINTOISMU

- Čistota - jak fyzická čistota, tak zabránění narušení a duchovní čistota
- Fyzická pohoda
- Harmonie (*wa*) existuje ve všech věcech a musí být udržována proti nerovnováze
- Rozmnožování a plodnost
- Rodina a solidarita předků
- Podřízení jednotlivce skupině
- Uctívání přírody
- Všechny věci mají potenciál pro dobré i špatné
- Duše (*tama*) mrtvých může ovlivnit život před tím, než se spojí s kolektivními *kami* svých předků

ROZDĚLENÍ

- Císařské šintó
 - Dříve státní šintó - po zrušení v roce 1945 zachovávalo v císařském rodě
 - Znakem jsou dynastické kultovní předměty - meč, zrcadlo a náhrdelník
 - Vlastní rituály v kruhu císařské rodiny
- Jinja šintó
 - Šintó svatyní - hlavní tradice
 - Lidové slavnosti ve svatyních - rituální praxe
 - Nejdůležitější a nejrozšířenější praxe
- Sektářské šintó
 - Pravděpodobně vyrostlo pod vlivem buddhismu a křesťanství
 - Vzniklo později v období uvolnění státního šintó
 - Více systematizované, mají zaznamenané zakladatele
 - 13 základních sekt
- Lidové šintó
 - Nebylo ovlivněno buddhismem
 - Magie a obřadní praktiky lidu (především na venkově), podněcovány starými legendami, mýty a záznamy o zázracích

KAMI

- Nemá žádný český ekvivalent - vše co je nějakým způsobem mimořádné, co je nahoře - v našem pojetí božství, duch či duše
- „Lidé si začali představovat, že každý jev má svého kami, boha, či lépe poloboha jen vágně personifikovaného, jako byl vágní i samotný výraz kami.“
- *Patří sem nejvyšší bůh, bohové nižších i vyšších řádu, přírodní síly, zemřelí předkové i živí lidé, hory, stromy, vodopády, pocity z emocionálního života... = božstvo je všudy přítomné a vstupuje do všech aspektů života*
- *Kami je vše co vzbuzuje podiv, nadšení, nejistotu nebo posvátnou hrůzu*
- Kegare - náboženské tabu odpuzující kami
 - Výkaly, krev, smrt, oběti přírodních katastrof, lidé co spáchali zločiny proti společnosti
 - Incest a sodomie
 - V moderní době také zločiny jako žhářství či krádeže

PANTEON KAMI

- Nesčetné množství božstev - nestála povaha a proměnlivé podoby
- Božstva se nejčastěji objevují během kultovních úkonů, kdy jsou volání modlitebníky
- Rozdělení kami
 - Božstva kosmogonických mýtů - nejstarší mytologie, spojené se založením japonských ostrovů
 - Božstva přírodních jevů a živlů - bohové hor, vod, stromů...
 - Božstva nižšího typu - bohové, jež se usídlují v místech, která jsou zajímavá tvarem (např.: konkrétní strom, hora či kámen)
 - Božstva pomáhající rybářům a lovcům zvěře - dopomáhají úspěšnému lovu
 - Božstva spojená se zemědělskou činností - bohyně rýže, potravy...
 - Božstva, představující lidské vlastnosti - síla, zručnost, inteligence...
 - Božstva, jejichž původ je pravděpodobně v uctívání předků- kami jednotlivých rodin, rodů, vesnic...
 - Lidé, kteří se stali kami po smrti
 - Lidé, kteří se stali kami už za svého života

IZANAMI A IZANAGI

- Bohové, kteří stvořili japonské ostrovy
- Ponořili kopí pokryté drahokamy do moře. Po vytažení sůl zkrystalizovala a její krystaly spadly zpět do moře jako ostrovy
- Zrodili mnoho šintoistických kami

- Na pobřeží Futami je svatyně Meoto Iwa (východní pobřeží, jih ostrova Honšú, zhruba 200 km od Ósaky)
- Jedná se o 2 velké kameny, které jsou spojeny dlouhým provazem (šimenawou), spletené rýžové slámy => symbol manželského pouta mezi dvěma bohy
- Větší ze skal představuje Izanagi (muže) a je na něm malá torii (brána), která místo označuje jako posvátnou svatyni

AMATERASU ÓMIKAMI

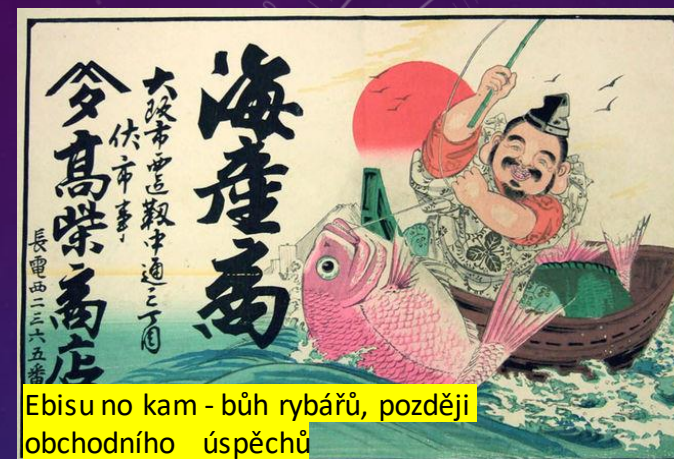
- Velká vznešená bohyně nebo Bohyně ozařující nebesa
- Hlavní ženská bohyně
- Bohyně slunce - dárkyně slunečního světla, spojována s cyklem zemědělského roku
- Odvozuje se od ní japonský císařský rod
- Je jí zasvěcena svatyně v Ise - nejdůležitější poutní místo
- Symbol Amaterasu (slunce) se objevuje na japonské vlajce

Susanoo no Mikoto - bůh moří, bouří, podsvětí a vod

Inari Ōmikami - bůh rýže

Ebisu no kam - bůh rybářů, později obchodního úspěchů

Daikoku - bůh blahobytu

Hačiman - bůh války

Ukemoči no kami - bohyně potravy

TORII

- Tradiční japonská brána, která se nachází nejčastěji u šintoistických svatyní
- Skládá se za dvou sloupů a dvou příčných trámů
- Někdy bývají mezi horními trámy tabulky s nápisy
- Velmi často je natřena červenou nebo oranžovou barvou, ale může mít jakékoli barevné provedení
- Tradiční materiály jsou dřevo a kámen, nyní se také používá ocel a další materiály
- Jsou symbolem prosperity a štěstí
- Dříve takto bylo označována rituálně čistá území, kde se může uctívat kami, dnes se jedná spíše o symbol svatyní kde stojí
- Svatyně mohou mít těchto bran více, jsou často i darovány jinými subjekty jako projev vděčnosti - svatyně Fushimi Inari v Kjótu (jih ostrova Honšú, zhruba 50 km od Ósaky) jich má tisíce

EMA

- Dřevěné votivní (věnované, děkovné) destičky, kam věřící píší své přání a modlitby
- Jsou zavěšovány u svatyní, aby si je zde mohli číst kami
- Dá se přeložit jako "koňský obrázek"
- Dle starého zvyku se svatyni obětoval živý kůň - později oběť koně malovaného
- Později se k obrazům koně přidávala další zvířata zvěrokruhu

Download from

ID: 105603193

SVÁTKY

- 1. ledna – *ošógacu* = Nový rok
- 15. ledna – *seidžinšiki* = Den dospělých
 - Před dosažením 20 let - návštěva chrámu
- 3. února – *riššun* = jarní slavnost
 - oslavovaná fazolemi
- 3. března – *hinamacuri* = slavnost panenek
 - oslava dcer v rodině
- 21. března – *šunbunsai* = Jarní rovnodennost
 - den pro návštěvu hrobů
- 15. listopadu – *šičigosan* = 7-5-3 festival
 - slavnost vzdání díků za děti ve věku 7, 5 nebo 3 let
- 23. listopadu – *niinamesei* = slavnost sklizně
 - japonský národní svátek Pracovní Den díkůvzdání

Svatyně Suwa Taisha Shimosha Akimiya (střed ostrova Honšú)

Svatyně Fushimi Inari Taisha

SVATYNĚ

- Sídlí zde kami
- Posvátné předměty, které představují kami, jsou uloženy v nejvnitřnější komoře svatyně, kde je nikdo nevidí
 - zrcadlo
 - meč
 - šperk (náhrdelník)

Před vstupem do svatyně:

- rituálně se očistit (omytí rukou a vypláchnutí úst)
- před hlavní budovou svatyně vhodit pár mincí do velké dřevěné krabice **saisen-bako**
- 2x udeřit na gong
- 2x se poklonit
- 2x tlesknout rukama (*silně a slabě*)
- opět 2x uklonit a ustoupí stranou

STRUKTURY A OBJEKTY VE SVATYNÍCH

Tori

- V každé svatyni se nachází jedna nebo více těchto bran. Někteří ji chápou jako hranici mezi lidským světem a prostorem bohů.

Komainu

- 2 strážní psy nebo lvi po stranách vchodu do svatyně (svatyně Inari má lišky).

Očišťující koryto

- Nachází se u vchodu a lidé mají vodu z tohoto koryta použít k očištění před vstupem do svatyně.

Hlavní a obětní (darovací) hala

- Hlavní hala (honden) a obětní hala (haiden) mohou být dvě samostatné budovy nebo v jedné budově. Největší komora hlavní haly obsahuje posvátný předmět svatyně. V obětní hale se návštěvníci modlí a obětují (darují např. peníze).

- **Etaga**
Pódia určená pro tanec kagura nebo divadelní představení, pouze v některých svatyních.
- **Ema**
Dřevěné desky na které lidé píší svá přání a pak je nechají u svatyně v naději, že se jejich přání splní.
- **Omikuji**
Jedná se o mnoho papírových lístků. Náhodně obsahují předpovědi od daikichi (velkého štěstí) po daikyo (velké neštěstí). Přivázáním k větvičce stromu se dobrá věc splní nebo je možné stejným postupem odvrátit špatnou věc.
- **Shimenawa**
Slaměné lano s bílými klikatými papírovými proužky. Označuje hranici něčeho posvátného (na torii branách, kolem posvátných stromů a kamenů atd).

NĚKTERÉ DRUHY SVATYNÍ

- **Císařské svatyně**
Financovány a spravovány vládou během éry státního šintoismu. Často se nazývají „jingu“.
- **Inari svatyně**
Věnovány Inari, bůh rýže. Často mají u vchodu sochy lišek, protože liška je považována za posla Inari
- **Svatyně Hachiman**
Jsou zasvěceny válečné kami Hachiman
- **Svatyně Tenjin Svatyně**
Jsou zasvěceny kami Sugawary Michizane. Jsou oblíbené mezi studenty, kteří se připravují na přijímací zkoušky. Nalézají se v nich sochy volů a švestek.
- **Svatyně Sengen**
Jsou zasvěceny princezně Konohanasakuya, šintoistickému božstvu hory Fuji. Existuje přes tisíc těchto svatyní. Hlavní svatyně stojí na úpatí i na vrcholu hory Fuji (východní pobřeží ostrova Honšú).
- **Svatyně zasvěcené zakladatelům mocných klanů**
Některé mocné klany v japonské historii založily svatyně zasvěcené jejich zakladatelům.
- **Místní svatyně**
Věnovány místním kami bez přidružení k jiným svatyním.

NÁBOŽENSKÁ HUDBA A TANEC

- Tancovalo se a hrála se hudba pro pobavení a uspokojení kami.
- Gagaku je vokální i instrumentální hudba vhodná pro dechové, bicí a smyčcové nástroje. Velká obliba mezi 9. a 11. st. n. l.
- Když se ke gagaku přidá tanec vznikne bugaku.
- V současnosti gagaku probíhá hlavně ve velkých svatyních. Může mít i název gakubu.
- Kagury = hudba a tanec sloužící k požehnání a očištění
- Shishimai = tanec pro očištění a jako molitba
- Matsuri-bayashi = hudba (hlavně flétny a bubny), která hraje v průvodech

PŘECHODOVÉ RITUÁLY

- **Návštěva novorozence u kami** (ve svatyni), se má uskutečnit mezi 30. a 100. dnem od narození. Dítě je tak přijato jako vyznavač šintoismu.
- **Svatby**
 - probíhají v svatyních za přítomnosti šintoistického kněze
 - účastní se jen nejbližší rodina
 - pár je očištěn, pijí sake a ženich přečte slib, kterým stvrzuje svazek
 - na konci obřadu symbolicky obětují na počest kami
 - ženich i nevěsta jsou oděni v tradičním kimonu
- **Pohřby** probíhají v buddhistickém stylu

Jichinsaj rituál

Norito rituál

NĚKTERÉ RITUÁLY

- **Jichinsai - Ji Matsuri**

Jichinsai jsou obřady konané před výstavbou budovy. Očisťují půdu, uctívají místní kami a modlí se za bezpečnost během stavby.

- **Norito**

Jedná se o rituální modlitby, které jsou adresovány přímo kami během formálních obřadů. Přednáší je kněz jménem věřících.

Norito zahrnuje *yogoto*, což je požehnání konkrétně pro zachování císařské vlády.

VÝZNAM BAREV

- Bílá = čistota, pravda, smrt, smutek
- Červená = síla, vášeň, sebeobětování
- Zelená = bezpečí
- Modrá = věrnost
- Zelená = mládí, vitalita, energie
- Zlato = bohatství, prestiž
- Stříbro = přesnost, maskulinita
- Černá = neživost, tajemství, noc, hněv, smrt
- Růžová = jaro, ženskost, mládí, dobré zdraví
- Hnědá = Země, síla, trvanlivost
- Žlutá = slunce, příroda, opatrnost
- Oranžová = láska, štěstí, civilizace, znalosti
- Fialová = královská barva

ZDROJE

- CARTWRIGHT, Mark. Shinto. *Ancient History Encyclopedia* [online]. Canada: Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike, 2020, 3.4.2017 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.ancient.eu/Shinto/>
- Shinto Shrines. *Japan-guide.com* [online]. 2020 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.japan-guide.com/e/e2059.html>
- Šintoismus. *Valka.cz: Server o vojenství a historii* [online]. 7.9.2005 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/11225-Sintoismus>
- Šintoismus. *Japonsko.info* [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.japonsko.info/sintoismus.php>
- CARTWRIGHT, Mark. Izanami and Izanagi. *Ancient History Encyclopedia* [online]. Canada: Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike, 2020, 6.12.2012 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: https://www.ancient.eu/Izanami_and_Izanagi/
- Religions: Shinto: Shinto worship. *BBC* [online]. UK, 2014, 16.9.2009 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: https://www.bbc.co.uk/religion/religions/shinto/ritesrituals/worship_1.shtml
- HARAI, Naofusa. Shinto. *Encyclopaedia Britannica* [online]. Chicago: Encyclopædia Britannica, 2020 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Shinto/Types-of-shrine>
- Shinto Gods. *World-Religions-Professor.com* [online]. 2018 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.world-religions-professor.com/shintogods.html>

- OLESEN, Jacob. Color Meanings In Japan. *Color meanings by Jacob Olesen* [online]. 2020 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.color-meanings.com/color-meanings-japan/>
- BEŇO, Michal. Japonští bohové: Mýtické bytosti plné poznání, lásky i hněvu, jejichž hrdinské činy přetrvávají do dnešních dnů. *Refresher* [online]. Praha: REFRESHER.cz, 2020, 30.1.2017 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://refresher.cz/40318-Japonsti-bohove-Myticke-bytosti-plne-poznani-lasky-i-hnevu-jejichz-hrdinske-ciny-pretrvavaji-do-dnesnich-dnu?gdpr-accept=1>
- NEUBAUEROVÁ, Kristýna. *Japonská mytologie – vybrané mýty, legendy a božstva*. České Budějovice, 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce PhDr. Vít Erban. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: https://theses.cz/id/3stcpq/downloadPraceContent_adipldno_17165?lang=en
- Šintoismus v Japonsku: Tradiční japonské náboženství. *China Tours: Zažít Asii* [online]. Praha: China Tours, s.r.o, 2020 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.chinatours.cz/rejstrik-mist/nabozenstvi/sintoismus-japonsko/>
- Torii. *Japonská studia: portál japonských studií* [online]. 2014 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://wiki.japonstina.upol.cz/index.php/Torii#cit1>